

Motion till riksdagen 2011/12:Kr1

av Berit Högman m.fl. (S)
med anledning av skr. 2011/12:6

Riksrevisionens rapport om statens stöd till studieförbunden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om verksamhetsområden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om risk- och väsentlighetsanalyser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förvaltningslagens tillämpning på Folkbildningsrådet.

Inledning

Den svenska folkstyrelsen har vuxit fram och utvecklats genom starka folkrörelser. Ett aktivt medborgerligt deltagande är en förutsättning för demokratins fortlevnad.

Den stora mångfalden av folkrörelser är en av vårt lands främsta tillgångar. De många människornas engagemang i Folkrörelse-Sverige lägger grunden till ett samhällsliv präglad av öppenhet, tolerans och kreativitet.

Synen på styrningen av folkrörelserna

Den breda och omfattande verksamheten i föreningslivet och folkrörelserna hänger samman med att de har fått utveckla sin verksamhet utifrån sin idé och sina medlemmars behov och vilja. Perspektivet har varit att det mellan det politiska beslutsfattandet och folkrörelserna ska finnas en armlängds avstånd. Det offentliga i form av stat, landsting och kommuner har haft förtroende för

Fel! Okänt namn på

att folkrörelserna tagit sin utgångspunkt i medlemmarnas intressen, i och med att de är demokratiskt uppbyggda och därmed fattar sina egna beslut.

För oss är detta själva utgångspunkten i hela folkrörelsepolitiken. Det offentliga förtroendet för demokratiska, självständiga organisationer är en viktig förutsättning för att folkrörelserna ska kunna bidra maximalt till samhällsutvecklingen.

Studieförbunden är folkrörelsernas nav och bedriver verksamhet i hela landet. Deras uppdrag är den enskilda deltagarens behov, erfarenheter och vilja till utveckling.

Verksamhetsområden

Staten har angivit fyra syften för sitt stöd till folkbildningen: att stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, att bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen, att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och att bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Staten har även angivit sju verksamhetsområden som i särskilt hög grad utgör motiv för statens stöd.

I skrivelsen redogör regeringen för sin syn på Riksrevisionens rapport och vi tycker att det är bra att regeringen ser kraften i studieförbundens verksamhet och även värnar om dess självständighet, genom att regeringen inte ser någon anledning att förändra roll- och ansvarsfördelningen för Folkbildningsrådet när det gäller statsbidragsfördelningen.

I Riksrevisionens rapport lyfts det fram att det inte på ett tydligt sätt går att följa hur statens syften med statsbidraget samt de sju verksamhetsområdena påverkat studieförbundens verksamhet. För att göra styrningen tydligare har regeringen bitt Folkbildningsrådet att återkomma med förslag på nya verksamhetsområden som i särskilt hög grad ska utgöra motiv för statens stöd.

Vi anser att utformningen med fyra syften och sju verksamhetsområden innebär en detaljstyrning som begränsar den fria och frivilliga folkbildningen.

Vi är av den uppfattningen att studieförbundens unika verksamhetsprofilering måste få möjlighet att utvecklas ytterligare. Vi ser en risk i att verksamhetsområdena i stället leder till en likriktning. Av den anledningen anser vi att verksamhetsområdena bör tas bort.

Risk- och väsentlighetsanalys

I skrivelsen lyfter regeringen fram behovet av risk- och väsentlighetsanalyser. Detta var också något Riksrevisionen påpekade i sin rapport.

Vi anser att en risk- och väsentlighetsanalys bör ligga till grund för folkbildningens internkontroll. Vi delar däremot inte den uppfattning som rege-

Fel! Okänt namn på

ringen framför i skrivelsen att denna analys ska göras av Folkbildningsrådet eller en extern aktör.

De tio studieförbunden har en gemensam grund och bedriver likartad verksamhet men skiljer sig åt både vad gäller intern organisation och verksamhetsprofilering. Därför bör studieförbunden själva ansvara för att göra risk- och väsentlighetsanalyser medan Folkbildningsrådet bör ansvara för hur detta följs upp.

Förvaltningslagen

Regeringen föreslår att delar av förvaltningslagen blir tillämpliga på Folkbildningsrådet. Det finns i dag två privaträttsliga organ med uppgifter i myndighets ställe: Folkbildningsrådet och Riksidrottsförbundet. När regeringen nu väljer att överväga vilka delar av förvaltningslagen som ska vara tillämpliga på Folkbildningsrådet bör det ske i en gemensam översyn av Folkbildningsrådet och Riksidrottsförbundet, detta särskilt mot bakgrund av att medlen för Riksidrottsförbundets studieförbund Sisu inte fördelas via Folkbildningsrådet. Vi föreslår detta för att säkerställa att likartade förhållningssätt krävs av och likartade krav ställs på dessa båda organisationer när det gäller förvaltningslagens tillämplighet.

Stockholm den 5 oktober 2011

Berit Högman (S)

Peter Johnsson (S)

Per Svedberg (S)

Isak From (S)

Kerstin Engle (S)

Christina Zedell (S)

Agneta Gille (S)